

Ingeborg Bachmannová **Malina**

OSOBY:

IVAN narozen 1935 v Pešti (dříve Pětikostelí), Maďarsko. Už několik let žije ve Vídni a pracuje v budově na Korutanské třídě. Abychom Ivanovi nějak zbytečně nekomplikovali budoucnost, nazvěme jeho pracoviště Ústavem pro nanejvýš potřebné záležitosti, protože tu jde o peníze. Creditanstalt to ale není.

BÉLA ANDRÁS děti, 7 a 5 let

MALINA na pohled neurčitého stáří, dnes právě dosáhl čtyřicítka, autor *Apokryfu*, díla na knižním trhu v současnosti nedostupného, jehož se v druhé polovině padesátých let prodalo několik výtisků. Z důvodu maskování státní zaměstnanec první kategorie v Rakouském vojenském muzeu, kde našel uplatnění díky ukončenému studiu historie (hlavní obor) a dějin umění (obor vedlejší) a nastoupil na výhodné místo s možností automatického postupu, aniž by na sebe musel upozorňovat ať už vměšováním, projevy ctižádosti nebo kladením požadavků či nekalými návrhy, jak zdokonalit procedurální otázky a písemný styk mezi ministerstvem obrany na nábřeží Františka Josefa a nenápadným muzeem v Arzenálu, které patří k nejpodivuhodnějším zařízením našeho města.

JÁ rakouský pas vydaný ministerstvem vnitra. Ověřený doklad státní příslušnosti. Oči hn., vlasy sv., narozena v Klagenfurtu, následují data a povolání, dvakrát přeškrtnuté a prepisované, adresa, třikrát přeškrtnutá a krasopisně nadepsaná: bytem Uherská ulice 6, Vídeň III.

ČAS dnes

MÍSTO Vídeň

Pouze nad údajem času jsem musela dlouho přemýšlet, protože říct „dnes“ je pro mě téměř nemožné, třeba se to říká, ba musí říkat den co den, když mi ovšem například lidé sdělují, co mají dnes na programu – o zítřku ani nemluvě –, nezačnu se tvářit nepřítomně, jak se domnívají, nýbrž ze samých rozpaků velice zpozorním, tak beznadějný je můj vztah k „dnešku“, kterým dokážu projít jediné v smrtelné hrůze a překotným chvatu a napsat o tom, anebo to jen vyřknout, ve vší té smrtelné hrůze, říct, k čemu dochází, protože cokoli se o dnešku napíše, by se mělo okamžitě zničit, tak jako roztrháme, zmačkáme, nedopíšeme a neodešleme skutečné dopisy, protože jsou z dneška a v žádném dalším dnešku nemůžou už dojít.

Jestliže jsem k této jednotě času nedospěla nijak nahodile, nýbrž pod strašlivým tlakem, pak za jednotu místa vděčím milosrdné náhodě, neboť nebyla jsem to já, kdo ji našel. V této mnohem nepravděpodobnější jednotě jsem našla sebe samu a v ní se také vyznám, ach, až moc dobře, protože tím místem je Vídeň jako taková.

Není těžké uhádnout, že ve Vídni existují daleko hezčí ulice, ale ty se vyskytují v jiných okresech a má se to s nimi jako s překrásnými ženami, každý si jich hned všimne, vzdá jim povinný hold, a ani mu nepřijde na mysl, aby si s nimi něco začal. Zatím ještě nikdo nikdy netvrdil, že Uherská ulice je krásná nebo že mu křížovatka ulice Invalidů a Uherské svým kouzlem vyrazila dech. Tak ani nehodlám vyrukovat s neudržitelnými tvrzeními o své, o naší ulici, kdepak, spíš bych se měla zamyslet sama nad sebou, proč jsem do ní tak křečovitě zaklíněná, vždyť ona pouze ve mně opisuje svůj oblouk,

až k číslu 9 a 6, a měla bych se sama sebe ptát, proč věčně vězím v jejím magnetickém poli, ať už přecházím Freyung, jdu nakupovat na Příkop, vláčím se k Národním knihovně, postávám na Lobkovicově náměstí a říkám si, ano, tady by měl člověk bydlet! Tady nebo na Hradním náměstí!

Můj vztah k Malinovi se celá dlouhá léta skládal z nevydařených setkání, naprostých nedorozumění a jakýchsi hloupých výplodů fantazie – chci tím říct, že ta nedorozumění byla daleko citelnější než ve vztahu k ostatním lidem. Nicméně jsem mu byla od začátku *podřízená* a zřejmě jsem si brzy uvědomila, že je to můj osud, že Malina obsadil své místo dřív, než se zjevil v mém životě. Ušetřená jsem zůstala, nebo jsem se sama uchránila pouze toho, že jsme se nesešli předčasně. Už jednou totiž na zastávce tramvají E 2 a H 2 u Městského parku moc nechybělo a bylo by to začalo. Stál tam Malina s novinami v ruce a já se tvářila, jako že ho nevnímám, a přes okraj svých novin jsem ho bez ustání upřeně pozorovala, ale nedokázala jsem odhadnout, jestli byl do těch novin opravdu tak zabraný, nebo jestli si všiml, že ho fixuji, hypnotizuji, že ho chci přinutit, aby zvedl oči od papíru. Já, a přinutit Malinu!

Od té doby, co se mezi námi všechno seběhlo tak, jak se seběhlo, si jen dál kladu otázku, co pro sebe navzájem znamenáme, když jsme si tak nepodobní, Malina a já, tak odlišní, a není to rozdíl pohlaví, způsobu a sebejistoty jeho existence v protikladu k mé nejistotě. Jistě, Malina nikdy nežil tak křečovitě jako já, nepromrhával svůj život nicotnostmi, obtelefonováváním, nic si nepouštěl příliš k tělu, do ničeho nezapadl až po uši, natož aby stál půl hodiny před zrcadlem, zíral na sebe a pak se někam hnal, vždycky pozdě, koktající omluvy, rozpačitý z otázek i odpovědí. Myslím, že ani dnes nemáme mnoho společného, snášíme se navzájem, díváme se jeden druhému, ale k mému údivu (dívá se Malina vůbec něčemu? stále víc o tom pochybuji) se přidružuje zvědavost a neklid, protože má přítomnost Malinu nikdy nezneklidňuje, podle libosti ji buď vnímá, nebo nebere na vědomí, není-li o čem mluvit, jako bychom kolem sebe ustavičně nechodili v bytě, kde se nemůžeme přehlédnout a při každodenních činnostech ani přeslechnout. Tehdy mi připadá, že je proto tak klidný, protože mé já je pro něj bezvýznamné a známé, že mě vyloučil jako odpad, jakousi nadbytečnou člověčinu, jako bych povstala jen z jeho žebra a on mě nijak nepostrádal.

PRVNÍ KAPITOLA

Šťastná s Ivanem

Zase jsem začala kouřit a pít, počítat cigarety a skleničky, a pro dnešek si dopřála dvě cigarety navíc, protože mezi dneškem a pondělím zbývají ještě celé tři dny bez Ivana. Za šedesát cigaret bude ale Ivan zpátky ve Vídni, nejdřív brkne na správný čas a zkontroluje si hodinky, potom zavolá buzení telefonem, tí obratem zavolají zpátky, pak okamžitě usne, tak rychle jak to dokáže jen on, probudí se po zazvonění telefonu plný zlosti, které dává pokaždé jiný průchod, vzdychá, kleje, zuří, nadává. Pak na všechn vztek zapomene a vpadne do koupelny, vyčistí si zuby, vysprchuje se a oholí. Zapne tranzistor a poslechne si ranní zprávy. Rakousko, první program, APA. Přinášíme krátké zpravodajství: Washington...

Kdepak, Washington a Moskva a Berlín jsou jenom taková hnízda, která se naparují a tváří důležitě. V končích mě Uherské ulice je nebereme vážně, anebo se nad jejich dotěrností usmíváme, jako by to byl projev nějakého ctižádostivého kariéristy. Už nijak neovlivní můj život, s nímž jsem vběhla do jiného života, tam na Hlav-

ní třídě před tím květinářstvím, jehož jméno si ještě musím zjistit. V běhu jsem se zastavila jen proto, že ve výloze stála nevidaná kytice zlatohlavých lilíí, rudá a sedmkrát rudější než rudá, a před výlohou stál Ivan, víc nevím, protože jsem hned šla s Ivanem, nejdřív na poštu v ulici Razumovského, kde jsme museli zajít ke dvěma rozličným přepážkám, on k Poštovním poukáz-
kám a já k Poštovním ceninám, a už tahle první odluka byla tak bolestivá, že jsem u východu při opětovném shledání s Ivanem nebyla mocna slova, Ivan se mě nemusel na nic ptát, protože mě ani nenapadlo pochybovat o tom, že s ním půjdu dál a rovnou k němu, což k mému překvapení bylo jen pár domů ode mě. Vytyčit hranice netrvalo dlouho, protože se měla založit jen malá zemička bez územních nároků a opravdové ústavy, země opojení, kde stojí jenom dva domy, co se dají najít i potmě, při zatmění Slunce i Měsíce, a já vím nazpaměť, kolik je to kroků přes ulici k Ivanovu domu, klidně bych mohla jít i se zavřenýma očima. Ostatní svět, v němž jsem dosud žila – ve stálé panice, s vyprahlými ústy, se smyčkou na hrdle –, se teď zredukoval na bezvýznamné minimum, protože se mu postavila skutečná síla, i když ta síla dnes už sestává jen z čekání a kouření, aby z ní nic nepřišlo nazmar. Zdvihnu sluchátko a opatrně desetkrát otáčím překroucenou šňůrou od telefonu, aby byla opět po ruce v případě nezbytné, takže můžu, ještě než onen případ nastane, vytočit i číslo: 72 68 93. Víím, že nikdo neodpoví, ale na tom nesejde, hlavně že to u Ivana v zatemněném bytě zvoní, a protože víím, kde telefon stojí, má jeho vyzvánění z toho místa zvětšovat všemu kolem, co patří Ivanovi: To jsem já, to já volám. Uslyší to hluboké bytelné křeslo, kde rád vysedává a nenadále si na pět minut zdřímne, i skříňe a lampa, pod kterou spolu ležíme, jeho košile, obleky a prádlo, které odhodil na zem, aby paní Agnes věděla, co musí odnést do prádelny. Od té doby, co můžu vytáčet tohle číslo, mi život už konečně jen tak neplyne, nic mě nedrtí, nedostává se do bezvýhodných potíží, nikam se neženou, a nezboudím tak z cesty, protože zatajím dech, zadržím čas, vy-
táčím číslo a kouřím a čekám.

Kdybych se z nějakého důvodu byla nepřestěhovala před dvěma lety do Uherské ulice a bydlela dosud v Beatricině ulici jako za studií, nebo v cizině jako tolikrát později, asi by se byl můj život odvíjel docela nahodile a nebyla bych se nikdy dozvěděla to nejdůležitější na světě: že všechno, co je mi dosažitelné, telefon, sluchátko a šňůra, chleba a máslo a uzenáče, které schovávám na pondělní večer, protože Ivan je jí ze všeho nejradší, anebo šunkový salám, který mám nejradši zas já, že všechno to má značku Ivan, všechno to je od firmy Ivan. Patrně i psací stroj a vysavač, které dřív tropily nesnesitelný hluk, skoupila a zkrotila tato dobrá a vlivná firma, dvířka aut už mi tak netřískají pod okny a pod Ivanovou ochranou se dokonce znenáhla ocitla i příroda, neboť ptáci ráno zpívají trochu tišeji a já si můžu podruhé na krátko zdřímnout.

Po této změně držby se toho ale děje daleko víc, až mě udivuje, že to nezaznamenala medicína, která se považuje za vědu a nadto vědu prudce se rozvíjející. Že totiž v mém okruhu ubývá bolesti, na Uherské ulici mezi čísly 6 až 9 klesá výskyt nehod, rakoviny, nádorů, astmatu a infarktů, horečky, infekcí a kolapsů, ba dokonce se zmírňují bolesti hlavy a citlivost na výkyvy počasí, a já se sama sebe ptám, zda není mou povinností informovat vědce o tomhle prajednoduchém prostředku, s jehož pomocí by se výzkum, přesvědčený, že všechny neduhy je možno potřit léky a prostředky stále rafinovanějšími, dostal konečně o skok kupředu. Tady se téměř upokojilo i nervózní rozechvění, vysoké napětí ovlivňující tohle město a pravděpodobně všechno, a schizotymie, schizoidnost světa, jeho šilená, stále víc se rozestupující trhlna se nepozorovaně zavírá.

A z rozčilení zůstalo jen překotné hledání sponek a punčoch, lehký třas při nanášení řasenky, roztírání očních stínů a kresbě očních linek, rozechvění, s nímž nořím vzdušné chomáčky vaty do světlého a tmavého pudru. Anebo nepotlačitelná vlhkost v očích, když pobíhám mezi koupelnou a chodbou, hledám kabelku a kapesník, nebo naběhlé rty, takové ty drobné fyziologické změny, vznosnější chůze, která přidá centimetr na výšce, a lehký úbytek váhy, protože nastalo pozdní odpoledne a kanceláře pomalu zavírají, a pak ten průnik, kdy se do Uherské ulice vplíží jako guerilla sny za bílého dne, celou ji obsadí a rozvrátí, náhle se jí zcela zmocní nádhernými proklamacemi a jediným heslem, které pro svůj cíl znají, a to slovo, které už dnes platí pro budoucnost, nemůže znít jinak než Ivan.

Zní Ivan. Znovu a znovu Ivan.

Proti zkáze a všednodennosti, proti životu a smrti, proti nahodilému uplývání, proti všem hrozbám z rádia, proti všem titulkům novin, které šíří mor, proti proradnosti prosakující z horních i spodních pater, proti vleklému rozežírání zevnitř a pohlcování zvenčí, proti uražené tváři paní Breitnerové, kterou mi nastavuje každé ráno, držím zde svou podvečerní hlídku a s rostoucí nadějí a jistotou čekám a kouřím tak neoblomně a jistě jako nikdo jiný, neboť v tomto znamení zvítězím.

Ačkoliv byl Ivan dozajista stvořený pro mě, přesto na něj nemůžu vznášet nárok sama. Přišel, aby dal souhlas-kám pevný a jasný obrys, aby otevřel a nechal naplno zaznít samohlásky, aby mi slova opět přecházela přes rty, aby se obnovily první porušené souvislosti a vyřešily problémy, a já proto od něj ani o píď neustoupím, sladím a napíšu přes sebe naše totožná, jasně znějící začáteční písmena, kterými podepisujeme svoje lístečky, a až se naše jména spojí, můžeme opět obezřetně začít prvními slovy vzdávat čest tomuhle světu, aby i on znovu chtěl mít tu čest, a protože toužíme po zmrtvých-vstání, nikoli po zkáze, máme se na pozoru, abychom se na veřejnosti dotkli třeba jen rukama, a očima na sobě utkvíváme taky jenom pokradmu, neboť Ivan mi nejdřív musí svými pohledy smýt z očí obrazy, které před jeho příchodem dopadly na sítnici, a přes tolikero očistu se pak přece jen znovu vynořuje temný a hrůzný, téměř nesmazatelný obraz, který mi Ivan rychle překryje jiným, jasným obrazem, abych se tak zle nedívala, abych ztratila onen úděsný pohled, o kterém víím, jak jsem k němu přišla, ale nevzpomínám si, nevzpomínám... (Ještě to nedokážeš, ještě stále ne, je toho tolik, co tě ruší...)

Ale protože mě Ivan začíná léčit, nemůže to být na světě zas tak zlé.

Prozradím důvod, proč zavírám dveře, spouštím záclonu, proč předstupuji sama před Ivana, přestože dnes už nikdo neví, co kdysi věděli všichni, totiž proč se to má dít tajně. Nedělám to, abych nás skrývala, ale abych obnovila jisté tabu, a Malina to pochopil bez vysvětlování, takže i tehdy, když mám dveře do ložnice otevřené a jsem sama nebo on je sám v bytě, přejde kolem a jde k sobě do pokoje, jako by tu nikdy nebyly žádné dveře dokořán, jako by nikdy nebyly žádné dveře zavěšené, jako by tu nebyl vůbec žádný prostor, aby se nic neznesvětilo a projevy první opovázlivosti i poslední něžné odevzdanosti dostaly opět šanci.

Jelikož nám hrozilo takové nebezpečí, jelikož by tři věty před výkladem byly až příliš, chvatně jsme to krajně nebezpečné místo opustili a leccos jsme úmyslně přešli a nechali být. Proto nám trvalo tak dlouho, než jsme se dostali za první nic neříkající větičky. Vlastně ani nevím, jestli se dnes dá už říct, že spolu dokážeme hovořit a bavít se jako jiní lidé. Ale my nemáme naspěch. Máme před sebou ještě celý život, říká Ivan.

Já ale klečím na podlaze před telefonem a doufám, že mě ani Malina nikdy nepřekvapí v téhle pozici, že mě nikdy nepřistihne při tom, jak padám na kolena před telefonem jako muslim na svůj kobereček, čelo přitisknuté na parkety.

Nemohla bys trochu zřetelněji
Zkusím sluchátko, je to lepší?
A ty, co máš ještě v plánu?
Já? Ach, nic zvláštního

Má Mekka a můj Jeruzalém! Tak vyvolená jsem ze všech telefonních účastníků a tak si mě volí, mé číslo 72 31 44, protože Ivan mě už dokáže najít z paměti na všech číselnicích a nachází mé číslo s větší jistotou než mé vlasy a ústa a dlaň.

Já dnes večer?
Ne, když nemůžeš
Ale přece jsi
To ano, ale tam se mi nechce
Promiň, ale to pokládám za
Říkám ti přece, nemá to vůbec
Bude lepší, když tam půjdeš, já úplně zapomněl
Takže ty máš. Takže ty jsi
Pak tedy zítra, dobře se vyspi!

Ivan tedy nemá čas a sluchátko studí jako led, jako by bylo z kovu, a ne z plastu, sklouzne mi na spánek, protože slyším, jak zavěsil, a chtěla bych, aby to bylo jako výstřel, krátký, rychlý, aby se to skončilo, nechci, aby Ivan byl takový jako dnes, chci konec. Zavěším, zůstanu klečet na zemi, pak se dovedu k houpacímu křeslu a vezmu ze stolku knihu *Kam vedou vesmírné cesty?* Horečně čtu, co je to za nesmysl, vždyť zavolaal, i on chtěl, aby to bylo jinak, a musím si zvyknout, že se o tom už nezmíní, ani já slovo neřeknu, kapitola je u konce,

Myslím na Ivana.
Myslím na lásku.
Na injekce skutečnosti.
Na to, že účinkují jenom několik hodin.
Na další, silnější injekci.
Přemýšlím v tichosti.
Myslím si, že je pozdě.
Je to nevléčitelné. A je příliš pozdě.
Ale já přežívám a přemýšlím.
A myslím si: nebude to Ivan.
Ať přijde cokoli, bude to něco jiného.
Žiju v Ivanovi.
Ivana nepřežiju.

Proboha, co děláš s tím střelcem, prosím tě, promysli si ten tah znova. Copak jsi nepostřehla, jak hraju? Když Ivan navíc pronese: Istenfáját! nebo az Isten kinját!, předpokládám, že takové výrazy patří do souboru jeho nepřeložitelných kleteb, a tyhle domnělé nadávky mě přirozeně vyvádějí z konceptu. Ty hraješ bez plánu, nezapojuješ figury do hry, královnou máš naprosto pasivní, říká Ivan.

Ivan přichází, a tak chvatně končím, jenom kopie dopisů se tu poválují a Ivan se mě jedinkrát zeptá, copak tu vlastně dělám, a já odpovím: Ach nic, a vypadám přitom tak rozpačitě, že se rozesměje. Dopisy ho nezajímají, zato jeden bezelstný lístek, na kterém stojí *Tři vrazi*, a Ivan ho opět odloží. Sice se tomu vyhýbá, dnes se ale zeptá, co mají ty lístky znamenat, nechala jsem totiž pár listů ležet na sedačce. Bere do ruky ještě jeden další a pobaveně předčítá: *Druhy smrti*. A z jiné cedulky: *Egyptské temno*. Že to je tvoje písmo, žes to psala? A protože neodpovídám, praví: To se mi nelíbí, něco takového jsem tušil a všechny ty hromady knih, co máš v té tvé hrobce, ani pes po nich neštěkne, proč existují jenom takovéhle knihy, přece musí být i jiné, jako je *Exsul-*

tate jubilate, aby člověk radostí vyletěl z kůže, vzduch ty taky čas od času radostí vyletíš z kůže, a proč tedy takhle nepíšeš. Je to odporné nosit tu bídu na trh, ještě dál ji na světě rozmnožovat, všechny ty knihy jsou odpudivé. Co je to jen za posedlost, s tím temnem, všechno je věčně smutné a v těch foliantech tomu přidávají ještě víc ponurosti. Tak prosím, tady: *Z mrtvého domu*, no promiň.

Ano, ale, pravím celá zaražená.
Žádné ale, říká Ivan, a tihle vždycky rovnou trpí za celé lidstvo a za všechno, co si nadrobilo, a myslí na války a hned už si představují nové, ale když se mnou piješ kávu nebo popijíme víno a hrajeme šachy, kde je pak válka a kde je hladovějící a hynoucí lidstvo, a je ti pak opravdu všeho líto, anebo toho lituješ jenom proto, že jsi

prohrála partii, nebo že budu mít každou chvilku hlad jako vlk, a proč se teď směješ, je snad lidstvu v tuhle chvíli nějak zvlášť do smíchu? Ale já se nesměju, říkám, přesto se musím smát a neštěstí posílám někam jinam, protože tady, kde si Ivan se mnou sedá ke stolu, neštěstí neexistuje. Dokážu myslet už jen na sůl, která ještě chybí na stole, na máslo, které jsem zapomněla v kuchyni, a nahlas to neřeknu, ale když vidím, jak Ivan doufá, že nebudu psát o třech vrazech a nebudu tu bídu ani jedinou knihou dál rozmnožovat, umiňuji si, že pro Ivana vynajdu krásnou knihu, a už ho dál neposlouchám.

V noci se mě Ivan ptá: Proč existuje jenom Zed' nářká proč nikdy nikdo nepostavil Zed' radosti?

Šťastná. Jsem šťastná.

Když si to Ivan přeje, postavím Zed' radosti kolem celi Vídně, kde je teď Okružní třída na místě starých hradeb a pro mě za mě i Zed' štěstí kolem ohybných vídeňských předměstí. Pak bychom den co den mohli chodit k těm novým zdem a rozplývat se radostí a štěstím, protože tomu se říká štěstí, a my jsme šťastní.

Ivan se ptá: Mám zhasnout?

Ne, jedno světlo nech, ať jedno svítí!

Jednou ti ale zhasnu všechna světla, spi konečně, buď šťastná.

Já jsem šťastná.

Když nejsi šťastná –

Co pak?

Pak nikdy nic dobrého nesvedeš.

A já si říkám, šťastná to dokážu. Ivan vychází potichu

z pokoje, zhasíná za sebou všechna světla, slyším ho odcházet, ležím tu klidná, šťastná.

Vymršťím se a rozsvítím lampičku na nočním stolku, vyděšená stojím uprostřed pokoje, vlasy rozčuchané, rty rozkousané, vybíhám z místnosti a rozsvěcuji všechna světla, protože Malina je už možná doma, okamžitě musím mluvit s Malinou. Proč neexistuje Zed' radosti a ani Zed' štěstí? Jak se jmenuje ta zeď, kam znovu chodím v noci? Užaslý Malina vyšel ze svého pokoje, dívá se na mě a kroutí hlavou. Má to se mnou ještě cenu? ptám se Maliny, a Malina neodpovídá, vede mě do koupelny, namáčí žínku do teplé vody, otírá mi obličej a laskavě říká: Jak to vypadáš? Co se to zase stalo?

V centru města nedaleko kostela svatého Petra jsem viděla starý psací pultík, starožitník nehodlá slevit, ale já ho chci koupit, protože pak bych mohla napsat něco na starý trvanlivý pergamen, jaký už není k máni, opravdovým perem, jaké se už nedostane, a inkoustem, který není k sehnání. Ve stoje bych napsala inkunábuli, protože dnes je to přesně dvacet let, co miluji Ivana, a dnešního jedenatřicátého je to přesně rok a tři měsíce a jedenatřicet dní, co ho znám, ale pak bych ještě připsala obludný latinský letopočet ANNO DOMINI MDXXLI, co nikomu nemůže nic říct. Do majuskule bych červeným inkoustem zakreslila květy zlatohlavé lilie a mohla bych se ukrýt do legendy o ženě, která nikdy nežila.

TAJEMSTVÍ PRINCEZNY Z KAGRANU

Byla jednou jedna princezna z Chagre nebo z Chageranu, z rodu později nazývaného Kagran. Svátý Jiří, který v bažinách zabil draka, aby po smrti nestvůry mohlo vzniknout město Klagenfurt, působil totiž i tady na druhém břehu Dunaje, ve staré vsi na Moravském poli, a jeho památku tu připomíná kostel nedaleko záplavového území.

Princezna byla velice mladá a velice krásná a měla vraníka, na němž letěla vpřed rychleji než kdokoli jiný. Členové její družiny ji přemlouvali a prosili, aby se držela zpátky, neboť kraj kolem Dunaje, kde žili, byl vždycky v ohrožení, a tam, kde se později rozkládala Raetie, Markomanie, Noricum, Moesie, Dacie, Illyrie a Pannonie, dosud nebyly hranice. Neexistovalo ještě ani Předlitavsko a Zalitavsko, protože byl čas stěhování národů. Jednoho dne sem z pusty, z dalekých neprobádaných Uher vtrhli jezdci. Přicválali na divokých asijských ořích, rychlých jako princeznin vraník, a všechno se před nimi třásl.

Princeznu zbavili vlády, byla častokrát uvržena do zajetí, protože nebojovala, ale nechtěla být ženou ani starého krále Hunů, ani starého krále Avarů. Drželi ji v zajetí jako kořist strážnou hordou rudých a modrých jezdců. Jelikož to byla opravdová princezna, zvolila by raději smrt, než by padla do rukou starého krále, a tak si před rozbrěskem musela dodat odvahy, protože ji chtěli odvézt na hrad hunského nebo dokonce avarského krále. Pomýšlela na útek a doufala, že strážci usnou před úsvětem, ale její naděje pomalu hasla. I vraníka jí vzali a ona netušila, jak najde cestu z ležení a jak se dostane zpět do země modravých kopců. Ležela ve stanu a spánek nepřicházel.

Hluboko v noci se jí zdálo, že slyší hlas, který zpíval a nehovořil, šepotal a uspával, a pak ten hlas už nezpíval pro cizí, nýbrž zněl pouze pro ni a jeho řeč jí okouzila, třebaš nerozuměla jedinému slůvku. Věděla, že ten hlas patří jenom jí a že ji volá. Nebylo třeba rozumět slovům. V okouzlení vstala a rozhrnula stan, hleděla na nekonečně temné nebe Asie a první z hvězd, na kterou pohlédla, slétla k zemi. Hlas pronikl až k ní a řekl, že si může něco přát, a ona si to přála z celého srdce. Náhle před sebou spatřila cizince zahaleného do dlouhého černého pláště, tento cizinec nepatřil k rudým ani modrým jezdcům a ukryval svou tvář v tmách, a třebaže ho nemohla vidět, věděla, že to kvůli ní nařikal a pro ni pln naděje zpíval hlasem, jaký dosud nesyšela, a že přišel, aby ji osvobodil. Držel jejího vraníka za uzdu a ona potichoumku pohnula rty a zašeptala: Kdo jsi? Jak se jmenuješ, můj zachránče? Jak se ti odvděčím? Cizinec si položil dva prsty na ústa, uhádl, že ji nabádá k mlčení, pokynul, aby ho následovala, a pak ji zahalil do svého černého pláště, aby je nikdo nespatriil. Byli temnější než nejčernější noc a on ji vedl táborem do stepi a spolu s ní i vraníka, který opatrně našlapoval a ani nezarážal. Princezně zněl stále v uších cizincův překrásný zpěv a toužila znovu slyšet ten hlas, který ji nadobro omámil. Chtěla ho poprosit, aby ji doprovázel dál proti proudu, on jí však beze slova podal otěže. Ještě stále jí hrozilo velké nebezpečí a cizinec ji posunkem vybídl, aby nasedla na koně. Tehdy princezna ztratila srdce, přestože dosud nespatriila cizincovu tvář, kterou skrýval, ale poslechla ho, protože ho poslechnout musela. Vyšvihla se na vraníka, mlčky na něj shlížela ze sedla a toužila mu povědět něco na rozloučenou v jeho i ve své řeči. Řekla mu to očima. Cizinec se však odvrátil a zmizel v noci.

Vraník se pustil cvalem k řece, kterou ohlašoval vlhký vzduch. Princezna se poprvé v životě rozplakala a národy, které touto krajinou později putovaly, tu našly několik říčních perel, jež věnovaly svému prvnímu králi a které jsou spolu s nejstaršími polodrahokamy uchované do dnešních dnů ve svatoštěpánské koruně.

Když se princezna dostala na volné prostranství, hnala koně ještě mnoho dní a nocí, dokud nedorazila do končin, kde se proud rozléval všemi směry do nescetných říčních ramen.

Když byla princezna malá, vyprávěli jí o této na výsosti vážné zemi u Dunaje, o jejích čarodějných ostrovech, kde člověk umírá hladu, ale má i vidiny a nejvyšší rozkoš zažívá v bouři zániku. Princezně se zdálo, že se s ní ostrov hýbe, hrůzu, která se jí zmocnila, však nezpůsobil vzedmutý proud, strach a úžas byly skryty v ní a spolu s nimi dosud nepoznaný neklid, který vycházel z vrbin. Bylo to něco nesmírně hrozivého a tato tíha padla na princezno srdce. Princezna dospěla na hranice lidského světa. Sklonila se k vraníkovi, který vyčerpán ulehla a zanařikal, neboť i on cítil, že už není východiska, a zmírajícím pohledem prosil o odpuštění, že už jí dál nedokáže nést. Princezna ulehla do dolíku vedle koně, naplněná nebyvalou úzkostí, vrby šuměly stále víc, chichotaly se, šepotaly, sténaly a vzdychaly. Už ji neprosledovaly pluky vojáků, ale obklíčily ji houfy cizích bytostí, myriády lístků se třepotaly nad košatými hlavami vrb, princezna se ocitla v oblasti, kde řeka vede do říše mrtvých, vytřeštěnými očima sledovala, jak se na ni valí hrůzná kolona bytostí z říše stínů, potom na chvíli skryla hlavu do dlaní, aby neslyšela skučení příšerného víchru, hned pak zas vyskočila vyděšená jakýmsi dupotem a hrabáním. Nemohla dopředu ani zpátky, mohla pouze volit mezi vodou a všemocným vrbovím, avšak v největší temnotě se jí zjevilo světýlko, které nemohlo být ze světa lidí, nýbrž jen z říše duchů, a ona se za ním vydala v smrtelné hrůze, a přitom očarovaná a omámená.

Nebylo to světlo, byla to květina rudější než rudá a nezrodila ji země, nýbrž tato rozpoutaná noc. Princezna k ní vztáhla ruku a její dlaně se spolu s květem dotkla i jiné dlaně. Zmlkl vítr i chichot vrbin a v podivně bílém svitu měsíce vycházejícího nad tichnoucími vodami Dunaje rozpoznala cizince v černém plášti, držel ji za ruku a dvěma prsty druhé ruky si zakrýval ústa, aby se ho opět nezeptala, kdo je, ale jeho tmavě teplé oči na ni shlížely s úsměvem. Byl černější než temnota kolem ní a princezna sklesla k němu a v jeho náručí padla do písku a cizinec jí položil na prsa květinu, jako kdyby byla mrtvá, a jí i sebe zahalil svým pláštěm.

Slunce už stálo vysoko na nebi, když cizinec vzbudil princeznu ze spánku podobného smrti. Umlčel i živly, jedinou skutečně nesmrtelnou sílu. Princezna a cizinec rozmlovali, jako by se znali odedávna, a když jeden hovořil, druhý se usmíval. Říkali si věci jasné i temné. Vysoká voda opadla a ještě před západem slunce princezna zaslechla, jak její vraník vstal, zafrkal a odcválal houštinou. Zhrozila se do hloubi duše a pravila: Musím jít dál, vzhůru proti proudu, pojď se mnou a nikdy už mě neopustí! Cizinec však zavrtěl hlavou a princezna se zeptala: Musíš se vrátit ke svému národu?

Cizinec se pousmál: Můj národ je starší než všechny národy světa a rozprášený je do všech světa stran. Tak pojď se mnou! vykřikla princezna plná žalu a netrpělivosti, avšak cizinec odpověděl: Strpení, můj strpení, ty přece víš, vždyť víš. V noci nabyla princezna věstec-kého daru, a proto pravila v slzách: Já vím, znovu se uvidíme.

Kde? otázal se cizinec s úsměvem, a kdy? Vždyť pravdívá je jen nekonečná pouť.

Princezna pohlédla na vyhaslou, povadlou květinu, pohozenou na zemi, zavřela oči a řekla na prahu snu: Počkej, podívám se!

Zvolna se rozhovořila: Bude to dál proti proudu, nastane čas nového stěhování národů, bude to v jiném století, mohu hádat?, uplyne víc než dvacet století a ty mě oslovíš po způsobu lidí: Milovaná... Co je to století? zeptal se cizinec.

Princezna nabrala do dlaně hrst písku, rychle ho propouštěla mezi prsty a pravila: Asi tolik je dvacet století, potom nadejde čas, abys přišel a políbil mě.

Pak se to stane brzo, řekl cizinec, mluv dál!

Bude to v jednom městě a v jedné ulici, pokračovala princezna, budeme hrát karty, já přijdu o oči a v zrcadle bude neděle.

Co je to město a ulice? ptal se cizinec zaraženě. Princezna se podívala a pravila: To přece brzy uvidíme, znám pro to pouze slova, ale spatříme to, až mi tvůj ostěn probodne srdce, budeme stát u okna, nech mě domluvit!, to okno bude samý květ, za každé století jeden a všechny stejné jako tato květina, bude jich víc než dvacet a podle toho poznáme, že jsme se octli na správném místě!

Princezna se vyšvihla na vraníka, nedokázala už unést mraky nad hlavou, protože cizinec mlčky načrtil svou i její první smrt. Na rozloučenou jí nezaspíval a ona v strašlivém tichu, neboť cizinec jí už zabolil do srdce první ostěn, cválala vstříc své zemi modrých pahorků vnořující se z dále a na hradním nádvoří v kruhu svých věrných padla krvácejíc z koně. Na rtech však měla úsměv a blouznila v horečce: Vždyť vím, já vím!

Psací pultík jsem nekoupila, protože stál pět tisíc šilinků a původně patřil do kláštera, což mi taky vadí, a psát bych na něm stejně nemohla, protože pergamen ani inkoust nejsou k máni, ani slečna Jellíneková by nebyla nijak nadšená, protože si už zvykla na můj psací stroj. Listy s princeznou z Kagranu rychle schovávám do desek, aby slečna Jellíneková neviděla, co jsem to napsala, je jistě důležitější, abychom už konečně něco „vyřídily“, usedám za jejími zády na tři schůdky ke knihovně, srovnávám si pár papírů a začínám diktovat:

Přes všechny odlišnosti máme s Malinou společný stud před svými jmény, jenom Ivan se svým jménem dokonale splývá, a protože je mu jeho jméno samozřejmě a on v něm nalézá svou totožnost, je i pro mě požitkem jeho jméno vyslovit, pomyslit si je, sama pro sebe ho vyřknout. Jeho jméno mi působí rozkoš, je to nepostradatelný luxus v mém ubohém životě a já pečuji o to, aby se Ivanovo jméno vnořovalo po celém městě, pošeptmu i potichu v myšlenkách. I když jsem sama a sama chodím po Vídni, existuje mnoho míst, kde si můžu říct, tady jsem šla s Ivanem, tady jsem čekala na Ivana, U lípy jsme s Ivanem jedli, na Zelném trhu jsem s Ivanem pila espresso, na Korutanské třídě Ivan pracuje, tady si Ivan kupuje košile, tuhle je Ivanova cestovní kancelář. Snad zase hned tak nepojede do Paříže nebo Mnichova! A na místech, kde jsem s Ivanem nebyla, si v duchu říkám, sem jednou musím s Ivanem zajít, tohle musím Ivanovi ukázat, jednou večer bych chtěla spolu s Ivanem shlížet na město z Cobenzlu nebo z té výškové budovy v Herrengasse. Ivan sebou hned pohne, vyskočí, když ho někdo zavolá; Malina váhá, a stejně tak váhám já, jde-li o mě. Proto je dobře, že mne Ivan neoslovuje pokaždé jménem, nýbrž že mě obdařuje rozličnými nadávkami, jaké mu zrovna vytanou na mysl, anebo mi říká „slečinko“. Slečinko, zase jsme se prozradili, to je hanba, to si musíme rychle odvyknout. Glissons. Glissons.

4. otázka: .....? (Podruhé.)

Odpověď: Knihy? Ano, hodně čtu, odjakživa jsem hodně četla. Nejradši čtu na podlaze, ale i v posteli, skoro všecko vleže, ne, nejde přitom ani tak o knihy, především to má co dělat se čtením, s černým na bílém, s písmeny, slabikami, řádky, těmi nelidskými fixacemi, se znaky, těmi danostmi, tím lidským preludem, který ustrnul ve výraz. Věřte mi, výraz je prelud, zrodilo ho naše šilenství. Má to co dělat i s listováním, s tékáním od jedné stránky ke druhé, s únikem, se spoluvinou na chromyslném ustydělém výronu, má to co do činění s hanbností přesahu, s jistěním života v jedné jediné větě, se zpětnou pojistkou vět v životě.

Čtení je neřest, která může všechny ostatní neřesti nahradit nebo případně na jejich místě dopomoci všem ještě intenzivněji k životu, je to prostopášnost, sžíravá choroba. Ne, nehltám drogy, hltám knihy, jistěže si vybírám, leckteré knihy mi ne-

dělají dobře, některé užívám jenom dopoledne, jiné pouze v noci, existují knihy, od kterých se neodtrhnu, kusím je po bytě sem a tam, přenáším je z obýváku do kuchyně, čtu je ve stoje na chodbě, nepoužívám záložky, nepohybují rty při čtení, bezvadně číst jsem se naučila hodně brzo, na metodu si už nevzpomínám, ale jednou byste se na to měl zaměřit, na našich provinčních základních školách museli používat vynikající metodu, aspoň tehdy, když jsem se tam učila číst já. Ano, taky jsem si všimla, ovšem až později, že v jiných zemích lidé neumějí číst, nebo aspoň ne rychle, ale tempo je důležité, nejen koncentrace, prosím vás, komu by se chtělo bez pocitu hnusu přežvykovat jednoduchou nebo složenou větu, znovu ji žvýkat očima či ústy; věta skládající se jen z podmětu a přísudku se musí zhltnout rychle a věta s mnoha přístavky se musí právě proto zvládnout v bleskovém tempu nepostřehnutelným slalomem zorniček, protože se jinak nepoddá, věta se musí čtenáři „poddat“. Nejsem schopná se knihou „pracovat“, to už by hraničilo se zaměstnáváním. Jsou tací lidé, řeknu vám, že co se týče čtení, nevyjde na úžasu... Nicméně mám slabost pro analfabety, dokonce i tady znám někoho, kdo nečte a číst nechce; ten, kdo propadl neřesti čtení, spíš pochopí, co je to setrvat ve stavu nevinnosti, člověk by neměl vůbec číst anebo by měl umět číst doopravdy...

Spálenou rukou píšu o povaze ohně; láska mě uvrhla do ohně, do ohně lásky mě uvrhla, ale byl už dvakrát v Americe a na slovo „begetter“ tam nenarazil.)

Odpověď: Vždycky mi byl milejší výraz „rakouský dům“, protože mi líp než všechny ostatní, které se nabízel, vysvětlil, co mě poutá. Určitě jsem v tom domě žila za rozličných časů, vždyť se okamžitě rozpomenu, v pražských uličkách i v terstském přístavu, sním česky, slovensky, bosensky, vždycky jsem byla doma v tomhle domě, který byl kromě ve snu vždycky vysněný, a přitom jsem necítila ani nejmenší chuť ho opět obývat, znovu ho vlastnit, vznést na něj nárok, protože korunní země připadly mně a já abdikovala a ve dvorním kostele odložila nejstarší korunu.

V hlubokém skrytu se vytváří obraz ženy, je v tom něco z prvopočátku, s aurou, která nikomu nesvítí. Dvacetkrát je třeba prokartáčovat vlasy, nohy nakrémovat a nehty nalakovat, odstranit chloupky na nohou a v podpaždí, pustit a zavřít sprchu, v koupelně se vznášá obláček tělového pudru, pohledy do zrcadla, vždycky je neděle, otázky do zrcadla na stěně, už by mohla být neděle.

Jednou budou mít všechny ženy zlaté oči, budou nosit zlaté střevíčky a zlaté šaty, a ona si česala své zlaté vlasy, rvala si je, ne! a ve větru vlál její zlatý vlas, když na svém oři cválala proti proudu Dunaje a dorazila do Raetie...

Nadejde den, kdy ženy budou mít rudozlaté oči, rudozlaté vlasy, den, kdy se obrodí poezie jejich rodu...

Vstoupila jsem do zrcadla, v zrcadle jsem se ztratila, nahlédla jsem do budoucna, byla jsem sama se sebou ve shodě, a teď se zas se sebou neshodnu. Procitlá mžourám do zrcadla a tužkou si obtahuji okraj víček. Můžu to vzdát. Na okamžik jsem byla nesmrtelná a byla jsem já, nebyla jsem tu pro Ivana a nežila skrze něj, nemělo to význam.

Nadejde den, kdy lidé budou mít rudozlaté oči, siderické hlasy a ruce stvořené pro lásku, den, kdy se obrodí poezie jejich rodu...

Už při škrtnutí, probírání, vyřazování.

...a ruce budou mít stvořené pro dobro, rukama nepotřísněnými vinou sáhnou po statku nejvyšším, protože nemají navěky, protože lidé nemají čekat navěky, budou muset čekat navěky...

Vyzvídám na Ivanovi, zda o tom už někdy přemýšlel a co si myslel dřív a co si myslí teď o lásce. Ivan kouří, popel trousí na zem, mlčky hledá boty, našel už obě a obrací se ke mně, je mu zatěžko najít slova.

Copak je to něco, o čem se přemýšlí, mám si tím lámat hlavu, potřebuješ pro to slova? Chceš mi nastražit past, slečinko?

Ano i ne.

Nadejde den, kdy se naše domy zborí a auta se promění v hromady šrotu, kdy budeme osvobození od letadel a raket, zřekneme se vynálezu kola a štěpení atomu, kdy z modravých pahorků zavane svěží vánek a naplní nám hrud, budeme mrtví a budeme dýchat, a to bude celý život.

Na pouštích vyschne voda, na poušti znovu uzzíme zjevení, savany a vodstva nás budou vábit čistotou, draho-kamy se pro nás pro všechny zalesknou ze skal, pohlídnás prales, kde dřív jsme tápali v nočním lese myšlenek, přestaneme myslet a trpět, bude to vykoupení.

Pozdě navečer ještě jednou vyrážíme na jezero rychlostí třicet až pětadvacet uzlů, protože Atti má schůzku s výrobcem plachet, noc je studená, Antoinette se nás zbavila, dnes má premiéru *Jedermann* a ona tam musí být. Ustavičně slyším nějakou hudbu: A v snách se toulám v blahých dálkách... jsem v Benátkách, vzpomínám na Vídeň, hledím nad hladinu a hledím do vody, do temných příběhů, kterými proplouvám. Jsme Ivan a já temný příběh? Ne, on ne, já sama jsem temný příběh. Slyším jen motor, je tu hezky, vstanu a přidržuji se okenního rámů, na protějším břehu už rozeznávám ošuntělá světla, ztracená a nedospaná, a vlasy mi vlají ve větru.

... a kromě ní tu nebylo živé duše a ona ztratila cestu... jako by se všechno dostalo do pohybu, vlny vrboví, vlny vod plynuly svou vlastní cestou... neklid dosud nepoznaný ji opanoval a tísnivě jí dolehl na srdce...

DRUHÁ KAPITOLA

Třetí muž

Ať se Malina na všechno ptá. Ale já odpovídám i bez ptaní: Místo není tentokrát Vídeň. Je to místo, které se zve Všude a Nikde. Čas není dnes. Čas už vůbec není, neboť by to mohlo být včera, mohlo by to být dávno, může to být znovu, ustavičně, něco z toho nebude nikdy. Neexistuje míra pro jednotky tohoto času, kam zasahují jiné časy, a neexistuje míra pro nečasy, kam prolíná i to, co nikdy nebylo v čase.

Ať si Malina všechno ví. Ale já rozhoduji: Jsou to sny z dnešní noci.

Velké okno se otvírá, větší než všechna okna, jaká jsem kdy viděla, ale nevede do dvora našeho domu v Uherské ulici, nýbrž do neprostupných chmurných mračen. Pod mraky by mohlo ležet jezero. Zmocní se mě podezření, co by to mohlo být za jezero. Teď už není zamrzlé, ani není sváteční noc a pryč jsou i cituplné mužské sbory, které kdysi stály na ledě uprostřed jezera. A neviditelné jezero lemují četné hřbitovy. Jsou bez křížů, ale nad

každým hrobem se stahují hrozivé černé mraky; hroby a náhrobní kameny s nápisy skoro nejsou k rozeznání. Můj otec stojí vedle mě a sundá ruku z mého ramene, protože se přiblížil hrobník. Otec si starce panovačně přeměří a hrobník se po jeho pohledu zděšeně obrátí ke mně. Chce něco říct, ale jenom nezvučně pohybuje rty a já zaslechnu až jeho poslední větu:

Tady je hřbitov zavražděných dcer.

To mi neměl říkat, a já se hořce rozpláču.

Komora je rozlehlá a tmavá, ne, je to sál se špinavými stěnami, mohlo by to být v Apulii, na zámku Hohenstaufenů. Nejsou tu totiž dveře ani okna. Můj otec mě zamkl a já bych ráda věděla, co má se mnou za úmysly, ale nemám odvahu se zeptat a ještě jednou se rozhlížím kolem dokola, musí tu být přece dveře, aspoň jedny jediné dveře, abych se dostala ven, ale už jsem pochopila, že tu není nic, žádný otvor, teď tu už žádné otvory nejsou, protože ke všem jsou připevněné černé hadice, jsou přilepené všude kolem jako obrovské černé pijavice, které chtějí něco ze zdi vysát. Proč jsem si těch hadic nevěšila už dřív, musely tu přece být od samého začátku! Byla jsem v přítmí tak slepá a jen jsem tápala podél stěn, abych otce neztratila z očí, abych spolu s ním našla dveře, teď ale najdu jeho a řeknu: Dveře, ukaž mi dveře. Otec klidně odtrhne se stěny první hadici, vidím kulatý otvor, kterým to fouká dovnitř, a skrčím se, otec jde dál, odtrhává hadici za hadicí, a než stačím vykřiknout, vdechují už plyn, víc a víc plynu. Jsem v plynové komoře, to je ona, největší plynová komora na světě, a já jsem v ní sama. V plynu se člověk nebrání. Otec zmizel, věděl, kde jsou dveře, a neukázal mi je, a když umírám, umírá i má touha ještě jedinkrát ho uvidět a povědět mu to jedno jediné. Otče můj, říkám mu, ačkoliv už tu není, nebyla bych tě byla prozradila, já bych to bývala nikomu neřekla. Tady se člověk nebrání.

Otec se snaží k zemi v těžkých poryvech barev a říká s posměchem: Jdi dál, jen jdi dál! A já si držím dlaň před ústy, všechny zuby mi vypadaly a teď tu leží přede mnou, dva oblouky z mramorových kvádrů, jako neprostupná hradba.

Nemůžu promluvit, protože musím pryč od otce a přes mramorovou hradbu, ale v jiné řeči říkám: Ne! Ne! a v mnoha dalších řečech: No! No! Non! Non! Nět! Nět! No! Ném! Ném! Ne! I v naší řeči totiž můžu říct jenom „ne“, jiné slovo v žádné jiné řeči už nenacházím. Řítí se na mě rachotící konstrukce, možná ruské kolo, z gondol se lijou výkaly a já říkám: Ne! Ném! Abych přestala křičet své ne, vraží mi otec prsty do očí, ty krátké, pevné, tvrdé prsty, jsem slepá, ale musím jít dál. Není to k vydržení. Usmívám se tedy, protože otec se mi sápe po jazyku a chce mi ho vytrhnout, aby mě „ne“ ani tady nikdo nezaslechl, ačkoliv mě neslyší živá duše, ale než mi ho stačí vytrhnout, stane se něco strašlivého, do úst mi padne obrovská modrá kaňka, abych už nevydala ani hlásku. Má modř, má skvostná modř, v níž se procházejí pávi, a má modř dalek, má modrá náhoda na obzoru! Modř mnou proniká hloub a hloub, až do hrdla, a otec jí napomáhá a vyrve mi srdce a útroby z těla, ale já ještě můžu jít, brodím se prvním rozbedlým sněhem a pak přicházím do říše věčného ledu a v nitru mi zní: Copak tu není živá duše, jediný člověk na celém širém světě, jediný člověk zde a mezi bratry, copak už člověk nemá žádnou cenu a ani mezi bratry! Co ze mě zbylo, ztuhne v led, v kus ledu, a já hledím vzhůru, kde ti druzí žijí ve světě tepla, a Velký Siegfried mě volá, nejprv tiše, pak hlasitě a nedočkavě: Co to hledáš, jakou knihu to hledáš? A já jsem bez hlasu. Co chce Velký Siegfried? Volá shora stále zřetelněji: Co to bude za knihu, jaká bude ta tvoje kniha?

Najednou dokážu vykřiknout z vrcholu pólu, odkud není návratu: Kniha o pekle. Kniha o pekle!

Led puká, pod pólem se propadám do nitra země. Jsem v pekle. Jemné žluté plamínky se vlní, ohnivé kadeře mi splývají až na paty, plívám plameny, polykám plameny.

Prosím, osvobodte mě! Osvobodte mě z této hodiny! Hovořím hlasem ze školních let, ale mé vědomí je zostřené, uvědomuji si, že jde do tuhého, vrhám se k dýmající zemi a nepřestávám myslet, ležím na zemi a myslím na to, že musím být ještě schopná z plna hrdla přivolat lidi, kteří mě zachrání. Volám matku a svou sestru Eleonoru, přesně dodržuji pořadí, nejdřív tedy volám matku prvním mazlivým jménem z dětství, potom sestru, pak – (při procitnutí mě napadne, že jsem nevolala otce). Z ledu jsem se ocitla v ohni a zanikám v něm, lebka se mi roztéká, soustřeďuji všechny své síly, abych volala v hierarchickém pořadí, protože to zruší všechny čáry.

Nastal konec světa, katastrofální pád do nicoty, svět, ve kterém šlím, spěje k zániku, jako obvykle se dotknu hlavy a vyděším se, protože mám na vyholené hlavě kovové destičky a zaražené se rozhlížím. Kolem sedí lékaři v bílých pláštích, vypadají přívětivě. Shodně tvrdí, že jsem zachráněná, i destičky se už můžou sundat, vlasy mi zase narostou. Dali mi elektrický šok. Ptám se: Musím platit hned? Otec totiž nezaplatí. Pánové si podrželi přívětivou tvář, že prý to počká. Hlavně že jste zachráněná. Ještě jednou padám, podruhé se probouzím, ale já jsem ještě nikdy z postele nespadla, lékaři nikde, vlasy mi narostly. Malina mě zvedne a položí zpátky na postel.

- MALINA: Uklidni se. Nic to není. Ale řekni mi konečně: Kdo je tvůj otec?
JÁ: (hořce pláču) Jsem opravdu tady. Jsi opravdu tady!
MALINA: Panebože, proč pořád říkáš „můj otec“?
JÁ: Dobře, že mi to připomínáš. Ale dopřej mi čas, musím o tom zapřemýšlet. Přikryj mě. Kdo by mohl být můj otec? Víš například ty, kdo je tvůj otec?
MALINA: Nechme toho.
JÁ: Řekněme, že si tu vytvářím nějakou představu. Ty si nikdy žádnou neděláš?
MALINA: Chceš se vykroutit, chceš mě přechytračit?
JÁ: Možná. Jednou bych tě taky ráda doběhla. Řekni mi jedno. Jak jsi přišel na to, že můj otec není můj otec?
MALINA: Kdo je tvůj otec?
JÁ: Nevím, nevím, opravdu nevím. Ty jsi chytřejší, vždycky přece všechno víš, z té tvoje vševědoucnosti jsem celá špatná. Ty z toho nejsi někdy špatný? Ach ne, ty ne. Zahřej mi nohy, tak, díky, mám je jako kus ledu.

Otec se náhodou ještě jednou vrátil domů. Matka má v ruce tři květy. Jsou to květiny pro můj život, nejsou červené, nejsou modré ani bílé, ale jsou určeny pro mě, a než se otec k nám přiblíží, hodí mu matka první květ pod nohy. Víím, že má pravdu, musela to udělat, ale už taky víím, že ona ví všechno, krvesmilstvo, bylo to krvesmilstvo, ale stejně ji poprosím o ty ostatní květy, ve smrtelné hrůze vidím otce, jak rve matce květy z rukou, aby se i jí pomstil, a šlape po nich, dupe po všech třech květinách, jak to dělal tolikrát v záchvatu zuřivosti, šlape po nich a rozdupává je, jako by chtěl zašlápnout tři štěnice, natolik ho můj život ještě zajímá. Nemůžu se už na otce ani podívat, pověším se na matku a rozkřičím se, ano, tak to bylo, on to byl, bylo to krvesmilstvo. Ale pak zjistím, že nejenže matka mlčí a nehybe se, ale ani já jsem od počátku nevydala ani hlásku, křičím, ale nikdo mě neslyší, nic se neozývá, mám jen ústa dokořán, on mě připravil i o hlas, nedokážu vyslovit slovo, které jsem mu chtěla vmést do tváře, a v tomto úsilí, při těch vyprahlých otevřených ústech to přijde zas, víím, že zešlím, a abych nezešlela, plivnu otcí do tváře, jenže v ústech nemám sliny, zasáhne ho sotva dech z mých úst. Otec je nedotknutelný. Nic s ním nepohne. Matka němě zametá rozšlapané květiny, trochu smetá, aby dům zůstal čistý. Kde, kde je v tuto chvíli sestra? Nikde v domě jsem sestru nezahlédla.

Otec mi sebral klíče, všechno šatstvo mi vyházel z okna na ulici, já je ale vyklepu a hned je dám Červenému

kříži, protože musím ještě zpátky do domu, viděla jsem, jak tam vešli kumpáni, první rozbíjí talíře a sklo, pár skleniček ale dal otec stranou, a když rozechvěná vcházím do dveří a blížím se k němu, popadne první skleničku a hodí ji po mně, další sklenkou mrští přede mnou na zem, hází další a další sklenky, mřítí přesně, zasáhne mě jen pár střepin, ale krev mi v praménkách stéká z čela, teče z ucha, kape z brady, šaty se barví krví, protože několik jemných střípků proniklo látkou, z kolen mi krápe jen mírně, ale já něco chci, musím mu to povědět. Říká: Jen zůstaň, zůstaň a dívej se! Ničemu už nerozumím, jenom víím, že je proč se bát, ale pak se ukáže, že obavy nebyly to nejhorší, protože otec nařizuje, aby strhli moje poličky s knihami, ano, říká „strhnout!“, chci si stoupnout před knihy, ale tam už stojí usklebující se chlapi, vrhnu se před nimi na zem a prosím: Aspoň ty knihy nechte na pokoji, aspoň ty knihy, se mnou si dělejte, co se vám zachce, dělej si, co se ti zachce, vyhod' mě z okna, zkus to znovu jako tenkrát! Ale můj otec se tváří, jako by o ničem nevěděl, a popadne naráz pět šest knih jako hromádku cihel a hodí je bez ladu a skladu do staré skříně. Kumpáni zafatými ledovými prsty strhávají regály, všechno se bortí, před očima se mi chvíli vznáší Kleistova posmrtná maska a obrázek Hölderlina s nápisem: Tebe, země, miluji, vždyť truchlíš se mnou! a to jsou jediné obrazy, které zachytím a tisknu k sobě, svačky Balzaka víří kolem, Aeneida se zlomí ve hřbetě, chlapi nakopnou Lucretia i Horatia, ale další z nich, i když netuší, co bere do rukou, se snaží něco z toho opět uspořádat do hraničky v rohu (kde jen jsem toho muže už viděla, v Beatricině ulici mi zničil knihu), otec ho šfouchně do žeber a přátelsky mu povídá: To by se ti líbilo, co, s ní taky, vid' Pak na mě zamrká a já víím, co má na mysli, protože muž se rozpačité usmívá a říká, proč ne, a kvůli mně předstírá, že má snahu s mými knihami dobře zacházet, ale já mu nenávisně vyrvu z rukou francouzské knihy, protože mi je dal Malina, a říkám: Vy mě nedostanete! A otcí říkám: Odjakživa jsi s námi se všemi jenom čachroval! Ale otec zařve: Cože, teď najednou nechceš, a já ano, já ano!

- MALINA: Proč máš pořád v hlavě „Vojnu a mír“?
JÁ: Jmenuje se to tak proto, že jedno střídá druhé, nebo ne?
MALINA: Nemusíš všemu věřit, radši sama přemýšlej.
JÁ: Já?
MALINA: Válka a mír neexistuje.
JÁ: Jak se to tedy jmenuje?
MALINA: Válka.
JÁ: Jak a kdy mám najít mír? Chci mír.
MALINA: Je válka. Můžeš mít jen tuhle krátkou přestávku, nic víc.
JÁ: Mír!
MALINA: V tobě není mír, ani v tobě ne.
JÁ: To neříkej, aspoň dnes ne. Jsi hrozný.
MALINA: Je válka. A ty jsi válka. Ty sama.
JÁ: Já ne.
MALINA: My všichni, a ty taky.
JÁ: Tak už nechci dál existovat, protože nechci válku, uspi mě, postarej se, aby byl konec. Chci, aby válka skončila. Nechci už nenávidět, chci, chci...
MALINA: Dýchej zhluboka, pojď. Už to zas půjde, vidíš, jde to, vždyť tě držím, pojď k oknu, dýchej zhluboka a klidně, odpočiň si, teď nemluv.

Melanie heká a vyrušuje, otec vystupuje na kazatelnu a pronášá nedělní kázání o tom, co je pořád to samé, všichni mu tiše a zbožně naslouchají, je to nejlepší nedělní kazatel široko daleko. Ke konci vždycky někoho nebo něco prokleje, aby kázání mělo říz, a teď už zase proklíná, dnes proklíná matku a mě, proklíná své plémě a mé plémě a já přistoupím ke katolické kropence se svćenou vodou, potru si čelo, ve jménu Otce, a vyjdu ven, ještě než kázání skončí.

Potápím se hlouběji a pod vodou křičím: Ne! A: Už nechci! Už nemůžu! Víím, že se má křičet pod vodou, protože to zahání i žraloky, a musí to tedy zahnat i otec, který se na mě sápe, který mě chce roztrhat nebo se mnou zase spát, vrhnout se na mě u útesu, aby to viděla matka. Křičím: Nenávídím tě, nenávídím tě, nenávídím tě víc než svůj život a přísahala jsem si, že tě zabiju! Podařilo se mi najít místo u matky, v její rozvětvené, tisíciramenné, neustále se stupňující podmořské strunosti, v úzkosti a hrůze visím v jejím větvoví, věším se na ni, ale otec po mně sahá, zas znovu po mně sahá, ne, to jsem tedy nebyla já, kdo křičel, to byl on, byl to jeho hlas, a ne můj: Přísahám, že tě zabiju! Ale já jsem křičela: Nenávídím tě víc než svůj život!

Mám na sobě sibiřský kaftan jako všichni ostatní. Zima vrcholí, zasypává nás stále víc sněhu a pod ním se hroutí mé regály s knihami, sněh je pomalu pohřbívá, zatímco všichni čekáme na transport, zvlhly i fotografie na regálu, jsou to obrázky všech lidí, které jsem milovala, stírám z nich sněh, oklepávám fotografie.

Objevily se nové zimní mordy, už je předvádějí v nejnvýznamnějších mordních salonech. Otec je předním návrhářem ve městě. Bráním se, ale mám předvádět svatební modely. Letos stejně převládají bílé mordy a jen několik málo černých, předvádějí je v Ledovém paláci při padesáti stupních pod nulou, oddává se tam zaživa pro obecenstvo a před obecenstvem, s ledovým závojem a ledovými květy. Svatebčané musejí být nazí. Ledový palác stojí tam, kde dřív býval starý stadion bruslařského klubu a kde se v létě konají zápasy v boxu, ale otec si pronajal celý areál, mám být sezdána s mladým Bardosem, objednaná je i kapela, která má taky smrtelnou hrůzu, že bude muset hrát při téhle teplotě, ale otec dal vdovy pojistit. Zatím to ještě jsou manželky hudebníků.

Protože z Vídně zmizeli všichni muži, musím si pronajmout pokoj u jedné mladé dívky, který není větší než můj dětský pokojík a stojí tu i moje první velká postel. Znenadání se do dívky zamiluji, objímám ji, vedle přitom leží tučná a těžká paní Breitnerová, domovnice z Uherské ulice (nebo baronka z Beatriciny ulice), už si všimla, že se objímáme, i když jsme přikryté mojí velkou modrou přikrývkou. Nepohoršuje se, ale tvrdí, že by něco takového nepokládala za možné, přece mě zná a znala dobře i mého otce.

Před domem se přitisknu ke zdi, neměla jsem sem chodit, neměla jsem chodit za Melánií, otec už dal obehnat dům, nemůžu pryč ani zpátky, ale ještě bych mohla přelézt plot v místě, kde je křoví neprostupné, a ve smrtelné hrůze běžím k plotu a šplhám nahoru, je to záchrana, byla by to záchrana, ale nahoře na plotě se zachytím, je to ostnatý drát, ostny nabité 100 000 volty, dostanu 100 000 elektrických ran, otec nabil dráty, ve všech žilkách mi běsní ty nespočetné volty. Otcova zbesilost mě sežehla a usmrtila.

Okno se otevírá, venku se prostírá šerá oblačná krajina s jezerem, které je stále menší. Kolem jezera leží hřbitov, hroby lze dobře rozeznat, země se nad nimi otevírá a na okamžik vstávají mrtvé dcery s vylajícími vlasy, jejich tváře jsou k nerozeznání, vlasy jim splývají přes jednu ruku, jejich pravá ruka je zdvižená a dobře patrná v bílém svitu, rozpínají voskové ruce, prsteny chybějí, na každé ruce chybí prsteník.

Otec nechá jezero vystoupit z břehů, aby nevyšlo nic najevo, aby nebylo nic vidět, aby ženy nad hroby utonuly, aby hroby utonuly, otec praví: Tohle je představení *Když my mrtví procítáme*.

Po probuzení si uvědomuji, že jsem už léta nebyla v divadle. Představení? Neznám žádné představení, nemám žádnou představu, ale nějaké představení to muselo být.

JÁ: Příliš jsem trpěla, nic už nevím, nic nepříznám, jak to mám vědět, víím toho moc málo, nenávídím svého otce, nenávídím ho, Bůh sám ví, jak moc ho nenávídím, nevím, proč je tomu tak.

MALINA: Z koho sis udělala modlu?

JÁ: Z nikoho. Takhle to dál nejde, nikam se nedostanu, nic se neukazuje, jenom bez ustání slyším tise nebo hlasitější hlas k obrazům, který říká: Krvesmilstvo. To nemůže být omyl, víím, co to znamená.

MALINA: Ne, ne, právě že to nevíš. Když někdo přežije, přežití mu brání v poznání, nevíš už ani, jaké byly tvé životy předtím a co je tvůj život dnes, ty si své životy dokonce pleteš.

JÁ: Já mám jen jeden život.

MALINA: Přenech mi ho.

Je to nedaleko Černého moře a já víím, že se Dunaj musí vlít do Černého moře. Vliju se jako Dunaj. Minula jsem bez potíží všechny břehy, ale před deltou vidím napůl ve vodě tučné tělo, nemůžu se mu však vyhnout a přebrodit se až doprostřed řeky, protože řeka je tu příliš hluboká a široká a plná vírů. Můj otec se tu před ústím schoval ve vodě, je to obří krokodýl s těžkým znaveným očima a nechce mě pustit dál. U Nilu teď už nejsou krokodýli, posledního odvezli do Dunaje.

Mám už jenom dvojí volbu: buď se jím nechat roztrhat, nebo vstoupit do řeky, tam, kde je nejhlubší. Nedaleko Černého moře jsem zmizela v tlamě svého otce. Do Černého moře se ale vlily tři kapky krve, poslední kapky mojí krve.

Hlas mi selhává, nemůžu volat: Ivane, tak mi pomoz, on mě chce zabít! Na největším zubu visí krokodýlovi ještě můj dopis, není to dopis sibiřský ani maďarský, v hrůze vidím, komu je tenhle dopis adresovaný, protože začátek zní: Milovaný otče, zlomil jsi mi srdce.

Malina mě drží a drží, už se od sebe neodtrhneme, jeho klid přešel i na mě. Pak se od něho odpoutám, sama si urovnám polštáře, dlaněmi obemknu Malinovy ruce, jen podívat se na něj nedokážu, hledím dolů na naše ruce, které se k sobě stále pevněji přimykají, podívat se na něj nedokážu.

JÁ: Není to můj otec. Je to můj vrah.

Malina neodpovídá.

JÁ: Je to můj vrah.

MALINA: Ano, já víím.

Já neodpovídám.

MALINA: Proč jsi pořád říkala: můj otec?

JÁ: Opravdu jsem to říkala? Jak jsem jen mohla? Vlastně jsem to nechtěla říkat, ale vyprávět se dá jen to, co vidíme, a já jsem ti vyprávěla přesně to, co se mi vyjevovalo. Chtěla jsem mu taky ještě říct, co jsem už dávno pochopila – že tu totiž člověk neumírá, že ho tu vraždí. Proto taky chápu, proč mohl vstoupit do mého života. Někdo to musel udělat. Byl to on.

MALINA: Tedy už nikdy neřekneš: Válka a mír.

JÁ: Nikdy.

Vždycky je válka.

Je tu vždycky násilí.

Je tu vždycky boj.

Je to věčná válka.

O posledních věcech

Snad největší hrůzu mi momentálně nahání úděl našich poštovních zaměstnanců. Malina ví, že kromě cestářů mám zvláštní slabost právě pro poštovní zaměstnance, a to z vícerochých příčin.

Je možné, že od zítřka nasadí na roznášku pošty vojáky, protože zbití, zranění, ztýraní, zmučení nebo po injekci pravdy zhroutení listonoši už nebudou s to nic roznášet. V duchu si připravuji plamennou řeč, list, ano, plamenný list ministru pošt na obranu svých i všech ostatních listonošů. List, který pak možná zadrží a spálí vojáci, slova shofí nebo zčernají v plamenech a není vyloučené, že se chodbami ministerstva poženou úřední sluhové už jen s kouskem zuhelnatělého papíru, aby ho předali ministrově.

JÁ: Pochop, mé plamenné listy, mé plamenné výzvy, mé plamenné touhy, celý ten oheň, který jsem svou spálenou rukou vrhla na papír – bojím se, že by se z toho všeho mohl stát kousek zuhelnatělého papíru. Vždyť nakonec všechny papír světa zuhelnatí nebo se rozmočí, protože na oheň posílají vodu.

MALINA: Naši předkové říkali o hlupákově, že nemá srdce. Sídlo inteligence přemístili do srdce. Není třeba, abys do všeho vkládala srdce a rozněcovala se v plamenných řečech a listech.

JÁ: Ale kolik je těch, co mají hlavu, nic než hlavu? Právě že nemají srdce. Řeknu ti, co se teď opravdu stane: zítřka s nasazením všech sil a za pomoci vojska přeloží Vídeň k Dunaji. Chtějí mít Vídeň na Dunaji. Chtějí vodu, nechtějí oheň. Zas jedno město navíc, kterým protéká řeka. To by bylo děsné. Prosím tě, okamžitě zatelefonuj sekčnímu šéfovi Matreierovi, zavolej ministrově!

Ale Vídeň už nemá moc času, bortí se, domy usínají, lidé zhasínají zas o něco dřív, nikdo už není vzhůru, celé čtvrti propadají apatii, lidé se už nesetkávají, nerozcházejí, město spěje k zániku, ale v noci se ještě rodí osamocené úvahy a bludné monology. A občas i Malinovy a moje poslední dialogy.

Odjakživa jsem si přála mít mladšího bratra nebo spíš mladšího muže, to by měl Malina pochopit, sestru máme koneckonců všichni, ale bratra každý nemá. Už v dětství jsem ty bratry vyhlížela, kvůli nim jsem každý večer dávala za okno ne jednu, ale dvě kostky cukru, protože dvě kostky jsou za bratra. Sestru jsem přece už měla. Děsí mě každý starší muž, i když je starší třeba jen o den, nikdy bych se s tím nesmířila, radši bych si sáhla na život, než se mu svěřit. Obličej sám ještě nic neřká. Musím znát data, musím vědět, že je o pět dní mladší, jinak mě zavalí pochybností, že tu třeba existuje příbuznost, že upadnu do nejhorší klatby, že takhle se mi zase něco stane, a já se musím držet co nejdál od pekla, ve kterém jsem už jednou určitě byla. Ale nevzpomínám si.

Jedna jediná žena se musí vyrovnávat s tolika zvláštnostmi a přitom jí nikdo předem neřekl, na jaké chorobné jevy se musí připravit, dalo by se říct, že chorobný je celý postoj muže vůči ženě, navíc ve zcela jedinečné míře, takže se muže už nikdy nepodaří jejich chorob zbavit. O ženách se dá říct nanejvýš, že jsou více nebo méně poznamenané nákazou, kterou si přivodily svou útrpností s utrpením.

V Recku jsem měla náhodou štěstí, ale taky jen jednou. Štěstí občas existuje, ale většina žen ho určitě nemá nikdy. Což nijak nesouvisí s tím, že se údajně najde několik dobrých milenců, ti totiž neexistují. Tuhle legendu je potřeba rozbít, nanejvýš existují muži, se kterými je to úplně beznadějně, a pár takových, se kterými to tak úplně beznadějně není. V tom musíme hledat důvod, který ještě nikdo nehledal, proč jenom ženy mají ustavičně plnou hlavu svých pocitů a svých příběhů, svého muže nebo svých mužů. Každá žena na to skutečně většinu času myslí. Musí na to myslet, protože by to jinak bez svých nikdy neutuchajících pocitů, citových podnětů a vzruchů nevydržela s mužem, který je chorý a skoro se jí nezabývá. Pro něho není problém na ženy moc nemyslet, protože jeho chorý systém je neomylný, opakuje se, opakoval se, bude se opakovat. Když rád líbá nohy, zlíbá nohy ještě padesáti ženám, proč by si tedy měl lámat hlavu, proč by se měl v myšlenkách zabývat stvořením, které si od něho teď nechává rádo líbat nohy, jak se domnívá. Žena se ale musí vypořádat s tím, že teď jsou na řadě zrovna její nohy, musí si vymýšlet neuvěřitelné pocity a po celý den do nich vtěsňovat své skutečné pocity, aby to s těma nohama vydržela a především aby vydržela, co v převážné míře chybí, protože ten, kdo takovým způsobem lpí na nohách, moc a moc jiného zanedbává. Navíc se ženské tělo musí naráz úplně přeorientovat, od jednoho muže ke druhému si musí všechno odvyknout a na něco nového si přivyknout. Ale muž si se svými návyky putuje v poklidu dál, občas s tím má štěstí, většinou ne.

Společnost je vůbec největší jeviště vražd. Odjakživa jsou v ní v zárodku uloženy nejneuvěřitelnější zločiny, které soudy tohoto světa nikdy neodhalí. Nejistota jsem to, protože jsem se nikdy příliš podrobně neřadila a nenaslouchala, naopak naslouchala stále méně, ale čím méně naslouchám, tím hrůzněji se mi teď rýsují souvislosti. Žila jsem přes míru, proto jsem musela všechny tyhle mírové hrátky, takhle se totiž maskují, jako by to nebyly válečné hrátky, zažít v celé jejich obudlosti. Vedle nich mi připadají světově proslulé i po celém městě známé zločiny tak prostinké, brutální, bez špetky tajemství, je to něco pro davové psychology, pro psychiatry, ani ti jim nezabrání, ti pouze ve své grandiózní primitivnosti dávají těm přílišným horlivcům a odborníkům nejspíše hádanky. Avšak to, co se tady odehrávalo a dosud odehrává, nikdy nebylo primitivní. Vzpomínáš si na ten večer? Jednou šla Fanny Goldmannová překvapivě brzo a sama domů, vstala od stolu, nic se nepříhodilo, ale dnes už vím, vážně, vím to. Existují slova, existují pohledy, které dokážou zabít, nikdo si toho nevšimne, všichni dbají na fasádu, příkráslené zdání. A Klára a Haderer, předtím než umřel, ale vždyť už končím...

Ale krása a její němota jsou daleko mocnější. Tenhle mechanik, na kterého nikdy nezapomenu, ke kterému jsem putovala, abych si nakonec přece jen vyžádala účet, víc nic, mi byl důležitější. Pro mě byl důležitý. Protože krása je to, co mi chybí, co je mi důležitější, chci svěst krásu. Někdy chodím po ulici a sotva zahlédnu někoho, kdo má nade mnou převahu, už mě to táhne na druhou stranu a dolů, ale je to přirozené nebo normální? Jsem žena nebo něco dvoutvarého? Pokud nejsem úplně žena, co vlastně jsem? V novinách se často najdou takové ty ohavné zprávy. V Pötzleinsdorfu, na lukách u Prátru, ve Vídeňském lese, kdekoli na periferii byla nějaká žena zavražděna, zardoušena nějakým brutálním individuem – jednou se mi to taky málem stalo, ale ne na periferii – a já si vždycky říkám: tos mohla být ty, to budeš ty. Neznámá zavražděná neznámým pachatelem.

JÁ: (tempo) Přesně tak, už se to dávno započalo, dávno to bylo uvedeno v život. (vivace) Víš, čeho jsem si na sobě právě všimla? Moje pleť není jako dřív, je prostě jiná, i když nedokážu objevit jedinou vrásku navíc. Mám pořád stejné vrásky, jako jsem měla ve dvaceti, jenom jsou hlubší, výraznější. Je to upozornění a co to má znamenat? Povšechně se ví, kam to vede, totiž ke konci. Ale kam to vede nás? Do jakých vráscitých tváří zmizíš, zmizím? Mě nezaráží stárnutí, ale ta neznámá, která přijde po jiné neznámé. Jaká budu potom? Ptám se sama sebe, tak jak jsme se kdysi ptali, co přijde po smrti, s právě tak velkým otazníkem, který nemá smysl, protože si to nejsme schopni představit.

V bytě si lehám na podlahu, myslím na svou knihu, někde se mi ztratila, žádná krásná kniha neexistuje, už tu krásnou knihu nenapišu, dávno jsem na ni přestala myslet, bez důvodu, jediná věta mě nenapadne. A byla jsem si tak jistá, že ta krásná kniha existuje a že ji pro Ivana objevím. Žádný den nenastane, lidé nikdy nebudou a poezie nikdy nebude, lidé budou mít černé, temné oči, z jejich rukou vzejde zkáza, vzejde mor, a ten mor, který v sobě všichni nosí, ten mor, kterým jsou všichni napadeni, je co nevidět sklátí, to bude konec.

Nic krásného už ze mě nevychází, mohlo ze mě vycházet, ve vlnách ke mně přicházelo od Ivana, který je krásný, znala jsem jediného krásného člověka, buď jak buď jsem ještě spatřila krásu, nakonec jsem byla přece jen jednou krásná, díky Ivanovi.

Vstávej! říká Malina, když mě najde na podlaze, a myslí to vážně. Co to tady vykládáš o kráse? Co je krásné? Já ale nemůžu vstát, hlavu jsem si opřela o *Velké filozofy*, kteří jsou tvrdí. Malina vytáhne knihu a zdvihne mě.

JÁ: Odkdy máme prasklinu na zdi?

MALINA: Nevzpomínám si, musí tu být už dlouho.

JÁ: Odkdy máme tmavé stíny nad ústředním topením?

MALINA: Musíme mít přece něco na stěně, když nám tu nevisí žádné obrazy.

JÁ: Potřebuju bílé stěny, stěny bez poskvrnny, jinak mám pocit, že bydlím v Goyově poslední místnosti.

Malina vychází z mého pokoje, zajde k sobě a vrací se s krabičkou zápalek. Svíčka ve svícnu dohořela. Zapomněla jsem koupit nové svíčky. Malina musí být spokojený. Mohla bych se ho ještě jednou zeptat na radu, co se děje a jak se to děje, třeba cítím stále zřetelnější napětí a nepřátelství.

JÁ: Něco se nepovedlo, už u primátů a nejpozději u hominidů se muselo něco zvrtnout. Muž, žena... divná slova, divný blud! Kdo z nás dvou ob stojí summa cum laude? Já – pro mě to byl omyl. Je to snad předmět?

MALINA: Ne.

Upřeně se na Malinu dívám, ale on nevhledne. Vstanu a pomyslím si, když okamžitě něco neřekne, když mě nezadrží, bude to vražda, a odpoutávám se, vzdaluji se, protože už to nedokážu říct. Už to není tak hrozné, ale to, jak se od sebe odpoutáváme, je daleko hrůznější, než kdybychom se do sebe pustili. V Ivanovi jsem žila a v Malinovi umírám.

Malina pořád ještě pije kávu. Od protějšího okna do dvora zaznívá „hele“. Popošla jsem ke zdi, vcházím do zdi, zadržuji dech. Měla jsem ještě napsat na cedulku: Malina to nebyl. Ale zeď se rozevívá, jsem uvnitř a Malina nemůže vidět nic než tu prasklinu, na kterou jsme se už dlouho dívali. Bude si myslet, že jsem vyšla z pokoje.

Telefon zvoní, Malina zdvihne sluchátko, pohrává si s mými slunečními brýlemi a rozmáčkne je, pak si hraje s kostkou z modrého skla, která přece patří mně. Odesílatel zůstal bez poděkování, dárce neznámý. Ale Malina si nejen hraje, teď už odsouvá stranou i můj svícen. Řekne: Haló! Chvilí nepromluví, potom pronese chladně a netrpělivě: Spletl jste si číslo.

Rozbil mi brýle, háže je do koše na papír, jsou to mé oči, mrští za nimi modrou skleněnou kostku, je to ten druhý kámen ze sna, potom odstraní můj šálek na kávu, pokusí se rozbít gramofonovou desku, ta ale nepraskne, ohne se a klade největší odpor, pak přece jen pukne, Malina všecko shrne ze stolu, roztrhá pár dopisů, vyhodí mou závěť, všechno padá do koše. Mezi cáry papírů vyhodí i plechovou krabičku s prášky na spaní, hledá ještě něco a rozhlíží se, odstrčí svícen ještě víc stranou, nakonec ho odklidí, jako by ho mohly někdy najít děti, a ve zdi je cosi, už to nemůže křičet, ale přece to křičí: Ivane!

Malina se důkladně rozhlíží, vidí všechno, ale už nic neslyší. Jen jeho šálek se zeleným lemem tu ještě osamoceně stojí na důkaz, že je sám. Telefon znovu zvoní. Malina zaváhá, ale pak k němu zajde. Ví, že je to Ivan. Malina řekne: Haló? A zase chvilku nepromluví.

Jak prosím?

Ne?

Pak jsem se špatně vyjádřil.

Musí to být omyl.

Číslo je 723144.

Ano, Uherská ulice šest.

Ne, není tu.

Tady žádná žena není.

Říkám přece, že tu nikdy nikdo toho jména nebyl.

Nikdo jiný tu není.

Moje číslo je 723144.

Mé jméno?

Malina.

Kroky, ustavičné Malinovy kroky, kroky jsou tišší, co nejtíší. Ticho, nic se nepohne. Žádný poplach, žádné sirény. Nikdo nepřichází na pomoc. Ani záchranka, ani policie. Je to velice stará, velice silná zeď, nikdo z ní nemůže vypadnout, nikdo ji nemůže prolomit, nikdy se už z ní nemůže nic ozvat.

Byla to vražda.